

Wymagania edukacyjne do programu nauczania przedmiotu Historia i Teraźniejszość dla klasy 1 liceum ogólnokształcącego

Temat	Wymagania na ocenę dopuszczającą	Wymagania na ocenę dostateczną	Wymagania na ocenę dobrą	Wymagania na ocenę bardzo dobrą	Wymagania na ocenę celującą
1. Człowiek i grupy społeczne	<ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnia czym jest społeczeństwo -wyjaśnia, czym są więzi i normy społeczne 	<ul style="list-style-type: none"> - posługując się wybranym przykładem, wyjaśnia, co to znaczy, że człowiek jest istotą społeczną -podaje przykłady grup społecznych -potrafi opisać, w jaki sposób rozwiązywać konflikty pojawiające się w grupie społecznej 	<ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje role społeczne, które sam odgrywa -potrafi wskazać, czym są grupy małe i duże, pierwotne i wtórne, formalne i nieformalne 	<ul style="list-style-type: none"> -rozdzieli charakter więzi społecznych na trwałe-nietrwałe, rozwijające-destrukcyjne, osobiste-formalne -rozdzieli rodzaje norm społecznych 	<ul style="list-style-type: none"> -podaje przykłady konfliktu norm społecznych -wyjaśnia różnicę między socjalizacją pierwotną a wtórną
2. Obywatele	<ul style="list-style-type: none"> - potrafi wyjaśnić czym jest obywatelstwo - potrafi wyjaśnić kim jest obywatel 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia prawa obywatela -wymienia obowiązki obywatela - potrafi określić, na jakich zasadach uzyskuje się obywatelstwo w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> -identyfikuje organizacje pozarządowe i fundacje jako elementy współczesnego społeczeństwa obywatelskiego - wskazuje na różnice nabywania obywatelstwa zgodnie z <i>prawem krwi</i> oraz <i>prawem ziemi</i> 	<ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnia znaczenie terminów: pro publico bono oraz non profit -podaje przykłady nabywania obywatelstwa w różnych państwach - potrafi wskazać, jakie są zasady posiadania podwójnego obywatelstwa w Polsce i na świecie - wskazuje czym jest 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia, czy społeczeństwo polskie spełnia kryteria społeczeństwa obywatelskiego - ocenia korzyści płynące z posiadania obywatelstwa, w tym obywatelstwa unijnego

			- wskazuje jak Polska chroni obywateli za granicą	i z czym się wiąże posiadanie obywatelstwa Unii Europejskiej -wymienia inne formy uznania za obywatela polskiego oraz nadania obywatelstwa polskiego	
3. Naród	- podaje przykłady postaw patriotycznych i niepatriotycznych - wyjaśnia, czym jest patriotyzm i nacjonalizm - potrafi ustosunkować się do pytania: co oznacza, że jestem tujejszy?	- wymienia cechy narodu - potrafi zdefiniować pojęcie migracji, imigracji i emigracji	- wskazuje postawy związane z przynależnością do wspólnoty narodowej - wymienia czynniki migracji - wymienia koncepcje powstania narodu	-rozdźnia suwerenność wewnętrzną państwa od jego suwerenności zewnętrznej - wyjaśnia w uproszczeniu jak powstały państwa narodowe - wyjaśnia pojęcia: ksenofobia, szowinizm, kosmopolityzm, internacjonalizm	- potrafi wziąć udział w dyskusji na temat współczesnego patriotyzmu
4. Państwo	-wymienia cechy państwa -wymienia funkcje państwa - potrafi zdefiniować czym jest państwo	- potrafi scharakteryzować funkcje i cechy państwa - wymienia 3 organizacje międzynarodowe do	- potrafi podać definicję prawną państwa i wskazać jego elementy - wskazuje na różnicę między demokracją a totalitaryzmem i	- wskazuje na różnice pomiędzy totalitaryzmem a autorytaryzmem - rozumie, jakie relacje zachodzą między państwem a	- ocenia pozycję Polski w organizacjach międzynarodowych i potrafi wskazać jej najważniejsze osiągnięcia w tych

		których należy Polska (Unia Europejska, NATO, ONZ)	autorytaryzmem - omawia pokrótce zadania Unii Europejskiej, NATO i ONZ	narodem i państwem a jednostką	strukturach - analizuje wpływ ustrojów totalitarnych i autorytarnych na państwa i zamieszkujące je narody
5. Powstanie II Rzeczypospolitej	<ul style="list-style-type: none"> - przypomina orientacje polityczne istniejące na ziemiach polskich przed wybuchem I wojny światowej - lokalizuje w czasie przejęcie przez Józefa Piłsudskiego władzy wojskowej w Polsce (11 XI 1918), uchwalenie małej konstytucji (20 II 1919) - identyfikuje postacie Józefa Piłsudskiego, Ignacego Jana Paderewskiego - wyjaśnia, dlaczego dzień 11 listopada 1918 r. jest uważany za datę odzyskania przez Polskę niepodległości 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia przykładowe działania Legionów Polskich - lokalizuje w przestrzeni siedziby pierwszych ośrodków władzy na ziemiach polskich 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia wydarzenia, które doprowadziły do odzyskanie przez Polskę niepodległości w 1918 r. - opisuje problemy, na jakie napotykała integracja ziem wchodzących w skład odrodzonego państwa 	<ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje postacie Ignacego Daszyńskiego, Wincentego Witosa, Jędrzeja Moraczewskiego - omawia ustrój II Rzeczypospolitej, wynikający z małej konstytucji - omawia kolejne etapy odradzania się państwa polskiego - przedstawia zniszczenia wojenne na ziemiach polskich 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, jakie znaczenie dla odrodzonego państwa polskiego miało objęcie urzędu premiera przez Ignacego Jana Paderewskiego - wskazuje na elementy obecności historii początków II RP we współczesnej debacie publicznej na poziomie politycznym i publicystycznym
6. Od I do II wojny	- wyjaśnia pojęcie	- lokalizuje w czasie i	- lokalizuje w czasie	- przedstawia proces	- wyjaśnia, jakie

światowej	<p> rządów sanacyjnych - potrafi wskazać, postać pierwszego prezydenta II RP - identyfikuje postać Józefa Piłsudskiego - lokalizuje w czasie uchwalenie konstytucji marcowej (17 III 1921), zabójstwo prezydenta G. Narutowicza (16 XII 1922)</p>	<p> przestrzeni Bitwę Warszawską (13-15 VIII 1920) - wyjaśnia, dlaczego Bitwę Warszawską nazwano cudem nad Wisłą</p>	<p> wojnę polsko-bolszewicką (14 II 1919 – 18 III 1921), pokój ryski (18 III 1921) - przedstawia zakres praw i wolności obywatelskich określonych w konstytucji marcowej - omawia proces wyboru pierwszego prezydenta II Rzeczypospolitej - lokalizuje w czasie przewrót majowy (12-15 V 1926), konstytucję kwietniową (24 IV 1935)</p>	<p> kształtowania się polskiej granicy wschodniej i zachodniej po odzyskaniu niepodległości - omawia przebieg wojny polsko-bolszewickiej - stosuje pojęcie linia Curzona - charakteryzuje scenę polityczną II Rzeczypospolitej - wymienia skutki polityczne przewrotu majowego - wskazuje najważniejsze aspekty gospodarcze i społeczne podczas II RP - wymienia przykłady inwestycji realizowanych podczas II RP</p>	<p> skutki polityczne i militarne miała ofensywa bolszewików w 1920 r. - ocenia rządy parlamentarne w II Rzeczypospolitej - ocenia politykę II Rzeczypospolitej wobec mniejszości narodowych</p>
7. XX wieczne totalitaryzmy	<p>-wymienia historyczne przykłady państw totalitarnych - wymienia przywódców państw totalitarnych w XX wieku</p>	<p>- w uproszczeniu wskazuje na genezę państw totalitarnych w XX w.- ZSRR, nazistowskich Niemiec oraz faszystowskich</p>	<p>-wymienia największe zbrodnie totalitaryzmów w XX wieku - wskazuje na różnice między faszyzmem a nazizmem</p>	<p>- łączy właściwe doktryny polityczne z historycznymi państwami totalitarnymi - dokonuje krytycznej analiza zagrożenia</p>	<p>- potrafi się ustosunkować do problemu - czy totalitaryzm pozostaje realnym zagrożeniem dla współczesnego</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - potrafi zdefiniować pojęcie totalitaryzmu 	<p>Włoch</p> <ul style="list-style-type: none"> - wskazuje najważniejsze cechy systemów totalitarnych - opisuje rolę wodza w systemach totalitarnych - wskazuje, jak wygląda proces podejmowania decyzji i przekazywania władzy w systemach totalitarnych 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, jakie znaczenie w totalitaryzmie miał kult siły i militarystyki - opisuje instytucje państw totalitarnych 	<p>dobra wspólnego przez totalitaryzm i autorytaryzm</p>	<p>świata</p> <ul style="list-style-type: none"> - potrafi się ustosunkować do stwierdzenia - "totalitaryzmy - dzuma XX wieku"
<p>8. Podstawy nowego porządku Europy i świata po II wojnie światowej</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zna datę: konferencji poczdamskiej (VII-VIII 1945 r.) - identyfikuje postacie: Józefa Stalina, Harry'ego Trumana i Winstona Churchilla - podaje przynajmniej 2 skutki drugiej wojny światowej dla Polski i Europy - wyjaśnia czym były konferencje wielkiej trójki 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, na czym polegał dwubiegunowy układ sił w powojennym świecie oraz ład jałtański - wyjaśnia, w jakim celu została utworzona ONZ 	<ul style="list-style-type: none"> - podaje przykłady społecznych, gospodarczych i kulturowych skutków drugiej wojny światowej - wymienia główne decyzje konferencji poczdamskiej w sprawie Niemiec - wyjaśnia znaczenie terminów: „żelazna kurtyna”, doktryna Trumana, plan Marshalla (Europejski Plan Odbudowy), Organizacja Paktu Północnoatlantyckiego 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje przykłady społecznych, gospodarczych i kulturowych skutków drugiej wojny światowej - charakteryzuje zasady podziału reparacji niemieckich pomiędzy aliantów - wskazuje na mapie zmiany terytorialne w Europie po II wojnie światowej - przedstawia długofalowe skutki II wojny światowej 	<ul style="list-style-type: none"> - analizuje implikacje stworzonego po II wojnie światowej porządku światowego na współczesne stosunki międzynarodowe i debatę historyczną

			o (NATO), zimna wojna		
9. Zakończenie II wojny światowej oraz jej społeczne i prawne dziedzictwo	<ul style="list-style-type: none"> - podaje datę konferencji założycielskiej ONZ (IV 1945 r.), - wyjaśnia znaczenie terminów: strefa okupacyjna, Organizacja Narodów Zjednoczonych, procesy norymberskie - przedstawia cele ONZ - podaje datę i okoliczności zakończenia II wojny światowej 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia bilans II wojny światowej odnośnie strat ludności i zniszczeń - posługując się schematem, potrafi dokonać analizy strat ludności i zniszczeń każdego z państw Europy 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia najważniejsze zmiany społeczne po II wojnie światowej - wyjaśnia znaczenie terminów: reparacje, Rada Bezpieczeństwa ONZ, Zgromadzenie Ogólne ONZ, sekretarz generalny ONZ, Powszechna deklaracja praw człowieka, - omawia genezę NATO 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, jaką rolę w działalności ONZ miała odgrywać Rada Bezpieczeństwa - wyjaśnia cel i charakter procesu norymberskiego - charakteryzuje najważniejsze zmiany społeczne po II wojnie światowej 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia znaczenie powstania ONZ i NATO - charakteryzuje najważniejsze prawne rozwiązania powstałe tuż po II wojnie światowej - potrafi w sposób zorganizowany i przemyślany wypowiedzieć się na temat skutków społecznych i prawnych II wojny światowej dla świata
10. Powstanie bloku wschodniego	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia, które państwa znalazły się w strefie dominacji ZSRR - wymienia podstawowe informacje na temat powstania bloku wschodniego 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje na mapie podział Europy na blok zachodni i wschodni (żelazną kurtynę) - podaje przyczyny i przebieg powstania bloku wschodniego - stosuje pojęcia: żelazna kurtyna, zimna wojna, NRD, RFN, NATO, Układ Warszawski, 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia przejawy sowytyzacji państw bloku wschodniego bezpośrednio po zakończeniu drugiej wojny światowej - charakteryzuje metody sprawowania władzy w krajach bloku wschodniego - charakteryzuje przyczyny i przebieg 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje etapy przejmowania władzy przez komunistów w krajach Europy Środkowo-Wschodniej. - wymienia nazwiska przywódców powyższych państw w tym regionie - potrafi wskazać zależności pomiędzy 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje unifikację państw bloku socjalistycznego pod względem politycznym, gospodarczym i politycznym

			powstania bloku wschodniego	państwami bloku wschodniego	
11. Ustanowienie władzy komunistycznej w Polsce	<ul style="list-style-type: none"> - rozwija skróty PKWN, PZPR, PPR - wymienia sfalszowane referendum oraz sfalszowane wybory jako jedne z najważniejszych etapów ustanawiania władzy komunistycznej w Polsce - podaje przykłady metod sowyetyzacji Polski 	<ul style="list-style-type: none"> - posługując się mapką, wskazuje zmiany granic Polski po zakończeniu drugiej wojny światowej - wymienia gospodarcze i społeczne skutki drugiej wojny światowej dla Polski - podaje daty sfalszowanego referendum oraz sfalszowanych wyborów - wymienia podstawy ustrojowe PZPR 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia najważniejsze metody sowyetyzacji Polski w latach 1945–1947 - wyodrębnia główne etapy przejmowania władzy w Polsce przez komunistów w latach 1945–1947 - wymienia imiona i nazwiska najważniejszych polskich postaci komunistycznych w pierwszych latach powojennych 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje najważniejsze mechanizmy sowyetyzacji Polski w latach 1945–1947 - wykazuje, że utworzenie PZPR i uchwalenie Konstytucji PRL było końcowym etapem przejmowania władzy w Polsce przez komunistów 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia ustanowienie w Polsce systemu komunistycznego z długofalowej perspektywy - wskazuje na obecność skutków ustanowionego systemu w czasach współczesnych i potrafi je ocenić
12. Druga okupacja sowiecka w Polsce - legalna opozycja i zbrojny opór	<ul style="list-style-type: none"> - podaje przykłady sprzeciwu i oporu wobec władzy komunistycznej w latach 1945–1947 - wyjaśnia, kim byli „żołnierze wyklęci” - podaje przykłady legalnej opozycji wobec komunistów 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia główne siły polityczne w Polsce po zakończeniu drugiej wojny światowej - opisuje metody walki komunistów z opozycją 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje różne reakcje społeczeństwa polskiego na rządy komunistów, uwzględniając postawę sprzeciwu i oporu - omawia działalność postaci: Stanisława Mikołajczyka, Danuty 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje politykę władz wobec Kościoła katolickiego - omawia działalność żołnierzy niezłomnych, podaje przykłady postaci - stosuje pojęcia: TRJN, proces szesnastu, kwatera na Łączce, PSL, 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia politykę władz wobec Kościoła katolickiego - stosuje pojęcia: WiN, Testament Polski Walczącej, odchylenie prawicowo-nacjonalistyczne - przedstawia przebieg i złożone

			Siedzikówny ps. Inka, Witolda Pileckiego	referendum ludowe	okoliczności pogromu kieleckiego
13. Powojenna odbudowa Europy Zachodniej i kwestia niemiecka	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: układ dwubiegunowy, supermocarstwo, - przedstawia bilans II wojny światowej dotyczący strat ludności i zniszczeń materialnych - wskazuje jakie światowe mocarstwa najbardziej przyczyniły się do odbudowy powojennej Europy 	<ul style="list-style-type: none"> - podaje główną przyczynę podziału Niemiec - omawia politykę mocarstw wobec okupowanych Niemiec i Austrii - wyjaśnia czym był plan Marshalla 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia przyczyny i następstwa planu Marshalla - posługując się mapką, wyodrębnia etapy tworzenia dwóch państw niemieckich - przedstawia przebieg i rezultat sowieckiej blokady Berlina 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: zasada 4D, proces norymberski, doktryna Trumana, plan Marshalla - omawia działalność postaci: Harry'ego Trumana, George'a Marshalla - przedstawia, jakie państwa najszybciej odbudowały swoją sytuację gospodarczą po II wojnie światowej 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia rolę doktryny Trumana i planu Marshalla w dziejach świata - ocenia, jak odbudowa powojennego świata ustaliła porządek ładu międzynarodowego i jak ten porządek zmienił się do czasów współczesnych
14. Początki zimnej wojny	<ul style="list-style-type: none"> - podaje główną przyczynę zimnej wojny - wyjaśnia termin żelazna kurtyna - wyjaśnia, co oznaczała doktryna Trumana 	<ul style="list-style-type: none"> - posługując się mapką, wskazuje granice między państwami zachodnimi a blokiem wschodnim - wymienia państwa europejskie należące do Układu Warszawskiego oraz NATO. 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia nazwy organizacji militarnych po obu stronach żelaznej kurtyny - podaje przykłady dziedzin i miejsc rywalizacji pomiędzy ZSRS a USA 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia przyczyny dominacji USA i ZSRR w powojennym świecie - wyjaśnia, jaką rolę miały odgrywać NATO i Układ Warszawski - wyjaśnia, w jaki sposób starano się ograniczyć wpływy komunistyczne w Europie Zachodniej i Południowej 	<ul style="list-style-type: none"> - umie omówić (opisać) przebieg zimnej wojny, podając własny punkt widzenia na sprawy z nią związane, oraz uzasadnić swoje stanowisko faktami zawartymi w materiale źródłowym i literaturze uzupełniającej. - wyjaśnia

					specyficzną sytuację Jugosławii wśród państw komunistycznych - wyjaśnia, w jaki sposób starano się ograniczyć wpływy komunistyczne w Europie Zachodniej i Południowe
15. Terror i przebudowa gospodarki w Polsce w latach 1944-1956	- przedstawia zmiany gospodarcze wprowadzane przez komunistów w Polsce - wymienia gospodarcze skutki drugiej wojny światowej dla Polski - stosuje pojęcia: Ziemie Odzyskane, gospodarka planowa, PGR	- wymienia założenia reformy rolnej z 1944 r oraz nacjonalizacji przemysłu z 1945 roku - wyjaśnia, na czym polegała gospodarka centralnie planowana	- charakteryzuje gospodarcze skutki drugiej wojny światowej dla Polski - opisuje skutki reformy rolnej z 1944 roku - wyjaśnia czym była bitwa o handel - wymienia przykłady gospodarczej zależności Polski od ZSRS - stosuje pojęcia: linia Curzona, nacjonalizacja przemysłu, gospodarka planowa, „wyścig pracy”, akcja „Wisła”,	- charakteryzuje sytuację gospodarczą Polski w czasach planu sześcioletniego - przedstawia założenia planu trzyletniego - wyjaśnia, jakie były cele zmian gospodarczych wprowadzanych przez komunistów - opisuje wpływ programu UNRRA na odbudowę gospodarczą Polski - podaje konsekwencje wymiany pieniędzy w 1950 r.	- ocenia gospodarcze skutki drugiej wojny światowej dla Polski starając się tę ocenę odnieść również do współczesności - ocenia czy zmiany gospodarcze dokonane przez komunistów przyniosły pozytywny skutek w odbudowie kraju po zniszczeniach II wojny światowej
16. Polska w latach	- wskazuje jakie	- wymienia społeczne	- charakteryzuje	- określa społeczne	- ocenia społeczne

<p>1944-1956 - życie społeczne</p>	<p>grupy społeczne najbardziej ucierpiały podczas II wojny światowej - wyjaśnia znaczenie terminów: PZPR, PRL, stalinizm, socrealizm, Pałac Kultury i Nauki, demokracja ludowa - wskazuje na powojenną heterogeniczność społeczeństwa polskiego po II wojnie światowej</p>	<p>skutki drugiej wojny światowej dla Polski - omawia powojenne przesiedlenia ludności na ziemiach polskich - wymienia wydarzenia związane z datami: 1948–1956, 15 grudnia 1948 r., 1952 r.</p>	<p>społeczne skutki drugiej wojny światowej dla Polski - omawia zmiany ustrojowe wprowadzane na mocy Konstytucji PRL z 1952 r. - podaje przykłady socrealizmu w Polsce</p>	<p>konsekwencje wprowadzenia reformy rolnej z 1944 roku oraz nacjonalizacji przemysłu z 1945 roku - opisuje formy i skutki prześladowania Kościoła katolickiego w okresie stalinizmu - opisuje metody sowietyzacji młodego pokolenia Polaków przedsięwzięte przez władze komunistyczne - wskazuje zmiany społeczne związane z zasiedlaniem ziem odzyskanych i wielomilionowymi migracjami ludności</p>	<p>skutki drugiej wojny światowej dla Polski starając się tę ocenę odnieść również do współczesności - ocenia jak zmiany społeczne po II wojnie światowej wpłynęły na społeczeństwo późniejszej polski ludowej - przedstawia nurt współpracy z komunistami części przedwojennych środowisk politycznych - ocenia jak zmiany społeczne lat stalinizmu wpłynęły na dalszy okres Polski Ludowej, oraz w dalszej perspektywie na czasy po transformacji ustrojowej</p>
<p>17. Prześladowania religijne w bloku wschodnim w latach 40 i 50 XX w.</p>	<p>- wymienia kraje bloku wschodniego, w których dochodziło do prześladowań religijnych</p>	<p>- przedstawia podstawowe informacje na temat stosunku polskich komunistów do</p>	<p>- przedstawia stosunek Stalina do religii - przedstawia sytuacje zakonów w</p>	<p>- wyjaśnia znaczenie terminów: ruch księży patriotów, stowarzyszenie PAX - przedstawia i</p>	<p>- ocenia sytuację kościoła katolickiego w latach 40 i 50 XX wieku i wskazuje na jej odmienną na tle</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia ogólną sytuację wyznaniową w ideologii komunistycznej 	<ul style="list-style-type: none"> kościół w latach powojennych - zna datę internowania kard. S. Wyszyńskiego (1953–1956) 	<ul style="list-style-type: none"> bloku wschodnim - przedstawia rezultaty walki komunistów z wyznaniem religijnym w państwach bloku wschodniego 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje sytuację wyznaniową w Czechosłowacji - podaje przykłady cenzury kościoła katolickiego 	<ul style="list-style-type: none"> reszty państw kościoła katolickiego - ocenia długofalowe skutki polityki religijnej państw bloku wschodniego
18. Azja po II wojnie światowej	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje na mapie: Indie, Pakistan, Chiny - przedstawia postulaty, przebieg i skutek Wielkiego Skoku i rewolucji kulturalnej w Chinach - stosuje podstawowe daty związane z dekolonizacją Azji po II wojnie światowej 	<ul style="list-style-type: none"> - posługując się mapką, charakteryzuje sytuację na Dalekim Wschodzie po zakończeniu drugiej wojny światowej - omawia działalność postaci: Mahatmy Gandhiego, Mao Zedonga - stosuje pojęcia: taktyka biernego oporu, Wielki Skok, rewolucja kulturalna - wskazuje na mapie: Tajwan, Japonię, Koreę Północną i Południową, Wietnam - opisuje przemiany w Chinach w latach 40. XX w 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia działalność postaci: Ho Chi Minha, Czang Kaj-szeka - posługując się mapką, wskazuje zasięg i etapy dekolonizacji w Azji Południowo-Wschodniej - wymienia komunistyczne kraje Dalekiego Wschodu 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia przyczyny i następstwa wojny w Korei - stosuje pojęcia: Kuomintang, Czerwona Gwardia, hunwejbini - opisuje proces dekolonizacji Azji oraz ocenia jego następstwa - opisuje przebieg walki o niepodległość Indii - podaje przykłady państw Dalekiego Wschodu współpracujących z USA 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia przykłady konfliktów postkolonialnych w Azji - ocenia długofalowe skutki kolonizacji i dekolonizacji Azji nawiązując do współczesnej sytuacji krajów będących byłymi koloniami

<p>19. Destalinizacja w bloku wschodnim</p>	<ul style="list-style-type: none"> - podaje genezę destalinizacji - wskazuje na mapie państwa, które zostały objęte destalinizacją - wyjaśnia znaczenie terminu: destalinizacja 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia przyczyny i bezpośrednie następstwa protestów społecznych w czerwcu 1956 roku - zna daty: śmierci J. Stalina (5 III 1953 r.), powstania Układu Warszawskiego (1955 r.), XX zjazdu KPZR (II 1956 r.) 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje politykę sowiecką po śmierci Stalina - wyjaśnia znaczenie terminów: Komunistyczna Partia Związku Radzieckiego (KPZR), odwilż, tajny referat Chruszczowa, Układ Warszawski 	<ul style="list-style-type: none"> - podaje przykłady odwilży w Polsce po r. 1956 - charakteryzuje zakończenie procesu odwilży w Polsce - stosuje pojęcia: Klub Krzywego Koła, „Po Prostu”, Kluby Młodej Inteligencji - wyjaśnia znaczenie śmierci Stalina dla przemiany stosunków międzynarodowych na świecie w latach 50. XX w - omawia przejawy odwilży w ZSRR - przedstawia najważniejsze tezy referatu Chruszczowa na XX Zjeździe KPZR i konsekwencje ogłoszenia tego przemówienia 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje i porównuje sytuację społeczno-polityczną w ZSRR po zakończeniu II wojny światowej i po śmierci Stalina - opisuje propagandowe zabiegi władz partyjnych zastosowane dla uczczenia żałoby po śmierci Stalina w ZSRR i w krajach bloku
---	--	---	---	---	--

<p>20. Rok 1956 w Polsce i na Węgrzech</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminu powstanie węgierskie - stosuje pojęcia: odwilż, poznański Czerwiec, polski Październik - wymienia wydarzenia związane z datami: 1953 r., czerwiec 1956 r., październik 1956 r - zna datę: powstania węgierskiego (X 1956 r.) 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia przyczyny i bezpośrednie następstwa protestów społecznych w czerwcu 1956 roku - omawia działalność postaci: Władysława Gomułki, kard. Stefana Wyszyńskiego 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje okoliczności powrotu Władysława Gomułki do władzy - stosuje pojęcia: aparat bezpieczeństwa, destalinizacja, ZOMO - przedstawia genezę, przebieg i skutki powstania węgierskiego z 1956 r. - zna daty: wystąpienia Węgier z Układu Warszawskiego (XI 1956 r.), wkroczenia Armii Czerwonej na Węgry (XI 1956 r.) - wyjaśnia znaczenie terminów: „polska droga do socjalizmu”, Służba Bezpieczeństwa - wymienia problemy władzy komunistycznej w Polsce w połowie lat 50. XX w. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie protestów społecznych w czerwcu 1956 roku - wyodrębnia etapy przemian w Polsce w latach 1956–1957 - charakteryzuje zmiany dokonane w Polsce po październiku 1956 roku - wyjaśnia, jakie było znaczenie VIII Plenum KC PZPR - stosuje pojęcia: puławianie, natolińczycy, Klub Krzywego Koła, „Po Prostu”, Kluby Młodej Inteligencji - identyfikuje postacie: Josipa Broza-Tita, Imre Nagya, Janosa Kádára - charakteryzuje zakończenia okresu odwilży w Polsce w kontekście ograniczenia wolności słowa - wskazuje przejawy zmian kulturowych w 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia zmiany dokonane w Polsce po październiku 1956 roku - wskazuje społeczne i międzynarodowe implikacje zmian politycznych października 1956 roku - prezentuje poglądy natolińczyków oraz puławian
--	--	--	--	--	---

				Polsce w latach 50. XX w.	
21. Konfrontacja milenijna - państwo i Kościół w Polsce na przełomie lat 50 i 60 XX w	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia, jak przebiegały obchody Tysiąclecia Państwa Polskiego i tysięcznej rocznicy chrztu Polski - tłumaczy czym były obchody milenijne i obchody tysiąclecia chrztu Polski 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia stosunki między państwem a Kościołem katolickim w okresie odwilży - podaje okoliczności powstania listu biskupów polskich do swoich niemieckich odpowiedników 	<ul style="list-style-type: none"> - podaje elementy rywalizacji milenijnej między kościołem a państwem - charakteryzuje stosunki państwa i kościoła w latach poprzedzających rywalizację milenijną 	<ul style="list-style-type: none"> - analizuje implikacje listu polskich biskupów do swoich niemieckich odpowiedników - charakteryzuje odpowiedź polskich władz na list biskupów - charakteryzuje rywalizację milenijną między kościołem a państwem - ocenia skutki decyzji władz polskich o niewpuszczeniu papieża Pawła VI na obchody milenijne 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia skutki rywalizacji milenijnej na postawy społeczeństwa polskiego oraz dalsze relacje państwo-kościół
22. Świat w okresie zimnowojennej rywalizacji lat 50 i 60 XX w.	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje datę i podstawowe okoliczności kryzysu kubańskiego - stosuje pojęcia: kryzys kubański, Praska Wiosna, mur berliński - omawia działalność postaci: Fidela Castro, Leonida 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje przyczyny i przebieg kryzysu kubańskiego - omawia działalność postaci: Johna F. Kennedy'ego - omawia przebieg rywalizacji amerykańsko-sowieckiej w dziedzinie podboju kosmosu 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia znaczenie kryzysu kubańskiego dla stosunków między ZSRR a Stanami Zjednoczonymi - podaje przyczyny zbudowania muru berlińskiego - stosuje pojęcia: doktryna Breżniewa, 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia przyczyny zbudowania muru berlińskiego - posługując się mapką, wymienia formy interwencji amerykańskiej w Wietnamie - wyjaśnia, dlaczego kryzys kubański był zagrożeniem dla 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje całość stosunków dwóch mocarstw zimnowojennego okresu, stosując specjalistyczne określenia, daty oraz analizując skutki

	<p>Breżniewa</p> <ul style="list-style-type: none"> - podaje przykłady dziedzin i miejsc rywalizacji pomiędzy ZSRS a USA 		<p>gorąca linia</p> <ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: „socjalizm z ludzką twarzą” 	<p>pokoju światowego</p>	
<p>23. Bliski Wschód i Chiny w latach 50 i 60 XX w.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: Bliski Wschód, apartheid, państwa Trzeciego Świata - wskazuje na mapie: Izrael, Egipt, Iran, Irak, Kanał Sueski, Jerozolimę - charakteryzuje konflikt izraelsko-palestyński, dostrzegając rolę światowych mocarstw w konflikcie na Bliskim Wschodzie 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: syjonizm, kryzys sueski, Rok Afryki, - wskazuje na mapie: Izrael, Egipt, Iran, Irak, Kanał Sueski, Jerozolimę - przedstawia przyczyny i przebieg rewolucji kulturowej w Chinach 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: wojna sześciodniowa, wojna Jom Kippur, bantustan, kibuc, ajatollah - przedstawia postulaty, przebieg i skutek Wielkiego Skoku i rewolucji kulturalnej w Chinach 	<ul style="list-style-type: none"> - skazuje na mapie: półwysep Synaj, Jerozolimę, Tel Awiw, - wymienia wydarzenia związane z datami: 14 maja 1948 r., - opisuje znaczenie rewolucji islamskiej w Iranie - wskazuje na mapie: Zachodni Brzeg Jordanu, wzgórze Golan, Kuwejt, Biafrę, Katangę - ocenia znaczenie objęcia władzy w Chinach przez komunistów - charakteryzuje komunistyczne reżimy w Chinach, Korei Północnej, Wietnamie i Kambodży, uwzględniając 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: harkisi, OJA, Ruch Państw Niezaangażowanych - ocenia długofalowe skutki objęcia władzy przez komunistów w Chinach - wskazuje na implikacje wydarzeń na bliskim wschodzie w latach 50 i 60 XX wieku na współczesną sytuację tamtejszych państw

				szczególnie stosunek władzy do jednostki	
24. Ku zjednoczonej Europie (Zachodniej)	<ul style="list-style-type: none"> - podaje podstawowe etapy integracji europejskiej po II wojnie światowej - omawia przyczyny i początki procesu integracji europejskiej 	<ul style="list-style-type: none"> - posługując się mapką, wskazuje państwa, które rozpoczęły integrację europejską - stosuje pojęcia: EWG, Euratom 	<ul style="list-style-type: none"> - wyodrębnia dwa pierwsze etapy integracji europejskiej, używając nazw: Europejska Wspólnota Węgla i Stali oraz Europejska Wspólnota Gospodarcza - charakteryzuje rozwój integracji europejskiej do 1957 roku - opisuje rozwój systemu demokratycznego w Europie Zachodnie 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje na polityczne i kulturowe tło integracji europejskiej - analizując tekst źródłowy (fragment deklaracji Schumana), określa przesłanki integracji europejskiej - wyjaśnia znaczenie terminów: plan Schumana, traktaty rzymskie, Europejska Wspólnota Energii Atomowej (Euroatom) - omawia działalność instytucji gospodarczych utworzonych po wojnie w Europie Zachodnie 	<ul style="list-style-type: none"> - potrafi wskazać i ocenić następstwa integracji Europy Zachodniej po II wojnie światowej na przebieg rywalizacji zimnowojennej, integrację drugiej połowy XX wieku oraz integrację współczesną - charakteryzuje pozytywne i negatywne skutki integracji europejskiej
25. Zmiany społeczne i kulturowe na Zachodzie w latach 50 i 60 XX w.	<ul style="list-style-type: none"> - podaje przejawy kultury masowej na zachodzie w latach 50 i 60 XX w. - stosuje pojęcia: traktaty rzymskie, rewolucja seksualna, 	<ul style="list-style-type: none"> - podaje następstwa rewolucji naukowo-technicznej - wymienia główne przejawy buntu młodzieży na Zachodzie w 1968 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje i ocenia następstwa rewolucji naukowo-technicznej - podaje co najmniej dwa przykłady osiągnięć rewolucji 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje przemiany obyczajowe określane jako rewolucja 1968 roku - ocenia następstwa rewolucji 1968 roku 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia znaczenie zamachu na prezydenta USA J. F. Kennedy'ego - określa znaczenie festiwalu w Woodstock

	feminizm, segregacja rasowa, - wyjaśnia znaczenie terminu: rewolucja obyczajowa	roku - omawia działalność postaci: Martina Luthera Kinga	naukowo-technicznej - stosuje pojęcia: feminizm, dzieci kwiaty, ruch hipisowski, pacyfizm - odaje przykłady dotyczące kultury lat 60.: Elvise Presleya, Marilyn Monroe, Brigitte Bardot, Jamesa Deana, Marlona Brando	- prezentuje poglądy ruchu feministycznego w drugiej połowie XX wieku - przedstawia główne przyczyny pojawienia się nowych tendencji w kulturze w latach 60. XX w - opisuje walkę o równouprawnienie ludności czarnoskórej w USA	
26. Religia - Kościół - państwo	- charakteryzuje politykę władz wobec Kościoła katolickiego - wymienia przejawy prześladowania kościoła katolickiego przez PRL	- podaje przykłady sposobów walki władz PRL z Kościołem katolickim - podaje etapy relacji kościół - państwo	- ocenia politykę władz wobec Kościoła katolickiego - charakteryzuje przyczyny i narastanie konfliktu władz z Kościołem katolickim - charakteryzuje etapy relacji państwo - kościół katolicki	- ocenia rolę Kościoła katolickiego w kształtowaniu oporu wobec władz PRL - charakteryzuje przyczyny i narastanie konfliktu władz z Kościołem katolickim po umocnieniu się władzy Władysława Gomułki	- poddaje rzeczowej analizie rolę kościoła katolickiego w kształtowaniu opozycji i relacji społecznych
27. Rok 1968 w Polsce i Czechosłowacji	- wyjaśnia znaczenie terminu praska wiosna - zna datę praskiej wiosny (1968 r.) - zna daty: wydarzeń	- przedstawia przyczyny i przebieg Praskiej Wiosny - przedstawia przyczyny i przebieg	- omawia działalność postaci: Alexandra Dubčeka, Ryszarda Siwca - wyjaśnia okoliczności i omawia	- identyfikuje postacie: Jacka Kuronia, Adama Michnika, Piotra Jaroszewicza - wyjaśnia przyczyny	- ocenia rolę wydarzeń marcowych w późniejszym kształtowaniu się opozycji antykomunistycznej i

	<p>marcowych (III 1968 r.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - podaje, z jakiego powodu wybuchły studenckie strajki marca 1968 roku 	<p>wydarzeń marcowych 1968 r.</p>	<p>przebieg interwencji sił Układu Warszawskiego w Czechosłowacji</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia i omawia okoliczności reakcji władz Polski Ludowej na wydarzenia marcowe 	<p>i skutki kampanii antysemickiej w Polsce w 1968 r</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisuje narodziny i działalność opozycji 	<p>wewnątrzpartyjnej</p> <ul style="list-style-type: none"> - ocenia skutki praskiej dla dalszej sytuacji ustrojowej i społecznej Czechosłowacji
<p>28. Schyłek rządów Gomułki i Grudzień 1970</p>	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia: mała stabilizacja, , obchody Millennium Chrztu Polski, Grudzień '70 - omawia działalność postaci: Władysława Gomułki, Edwarda Gierka - wymienia wydarzenia związane z datami: marzec 1968 r., 17 grudnia 1970 r. 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia okoliczności i bezpośrednie przyczyny wydarzeń Marca '68 - stosuje pojęcia: opozycja wewnątrzpartyjna, paryska „Kultura”, antysemityzm, „czarny czwartek” 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia działalność postaci: Willy'ego Brandta, Antoniego Słonimskiego, Jacka Kuronia, Adama Michnika - wymienia wydarzenia związane z datami: 15–17 grudnia 1970 r. - omawia sytuację gospodarczą z lat 1956–1970 - wyjaśnia genezę Grudnia '70 oraz opisuje przebieg wydarzeń - charakteryzuje okres rządów W. Gomułki, w tym politykę zagraniczną PRL 	<ul style="list-style-type: none"> - określa stosunek władz PRL do inteligencji i młodzieży studenckiej - stosuje pojęcia: plan Rapackiego, polska szkoła filmowa, dogmatycy, rewizjoniści, „Znak”, „komandosi”, list biskupów polskich do niemieckich, Marzec '68, „bananowa młodzież” - wymienia wydarzenia związane z datami: listopad 1965 r., 1966 r., styczeń 1968 r., 7 grudnia 1970 r. - opisuje pierwsze reakcje i działania tworzącej się 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia zachowanie władz PRL i ZSRS w obliczu wydarzeń na Wybrzeżu w 1970 r. - stosuje pojęcia: List 34

				opozycji - opisuje najważniejsze wydarzenia procesu normalizacji Polska-RFN	
--	--	--	--	--	--